

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ

П'ЯТА СЕКЦІЯ

Справа «Ковальов проти України»
CASE OF KOVALIOV v. UKRAINE

(Заява № 10636/05)

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

21 грудня 2010 року

*Це рішення є остаточним, але може підлягати редакційним
виправленням.*

У справі «Ковальов проти України»
Європейський суд з прав людини (п'ята секція), засідаючи комітетом, до складу якого увійшли:

Райт Маруст (Rait Maruste), *Голова*,
Мириана Лазарова-Трайковська (Mirjana Lazarova Trajkovska),
Здравка Калайджиєва (Zdravka Kalaydjieva), *судді*,
та Стівен Філіпс (Stephen Phillips), *заступник Секретаря секції*,
після обговорення за зачиненими дверима 30 листопада 2010 року постановляє таке рішення, що було ухвалене у той самий день:

ПРОЦЕДУРА

1. Справу було розпочато за заявою (№ 10636/05), яку 5 березня 2005 року подав до Суду проти України відповідно до статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція) громадянин України Олексій Петрович Ковальов (далі — заявник).

2. Уряд України (далі — Уряд) представляв його Уповноважений — пан Ю. Зайцев з Міністерства юстиції України.

3. 11 січня 2010 року Голова п'ятої секції вирішив повідомити про заяву Уряд. Відповідно до Протоколу № 14 заява була передана комітету в складі трьох суддів.

ФАКТИ

ОБСТАВИНИ СПРАВИ

4. Заявник народився у 1958 році та проживає у м. Одесі.

5. 23 грудня 1999 року заявник звернувся до Київського районного суду м. Одеси (далі — районний суд) з позовом до Управління земельних ресурсів Одеської міської ради про відновлення права власності на земельну ділянку, яка, за твердженням заявника, була власністю його родини.

6. 27 вересня 2000 року заявник звернувся до Жовтневого районного суду м. Одеси (далі — районний суд) з позовом до Одеської міської ради про визнання недійсними державних актів на право приватної власності на оспорювану земельну ділянку. У подальшому два позови заявника були об'єднані.

7. К., фізична особа та власник спірної земельної ділянки, брав участь у провадженні як третя особа.

8. 16 серпня 2001 року районний суд залишив позов заявника без розгляду у зв'язку з його неодноразовою неявкою в судове засідання. 27 листопада 2001 року апеляційний суд Одеської області (далі — апеляційний суд) скасував ухвалу від 16 серпня 2001 року та направив справу на новий розгляд.

9. 24 травня 2002 року районний суд встановив, що заявник не мав юридичних підстав вимагати відновлення його права власності

на земельну ділянку та відмовив у задоволенні позовних вимог заявника як необгрунтованих.

10. 6 вересня 2004 року апеляційний суд відмовив у задоволенні апеляційної скарги, яку у зв'язку з недотриманням процедурних вимог заявник був вимушений подавати кілька разів, та залишив без змін рішення суду від 24 травня 2002 року.

11. 5 жовтня 2004 року заявник подав касаційну скаргу.

12. 20 липня 2007 року апеляційний суд Харківської області, діючи як суд касаційної інстанції, відмовив у задоволенні касаційної скарги заявника та залишив рішення судів нижчих інстанцій без змін.

13. Після направлення численних запитів до суду, заявник у вересні 2009 року отримав копію ухвали від 20 липня 2007 року.

14. У ході провадження заявник подавав низку процесуальних клопотань, деякі з яких були задоволені, в тому числі ті, що стосувалися застосування заходів забезпечення позову, відводів суддів. Кілька разів розгляд справи відкладався у зв'язку зі станом здоров'я заявника та у зв'язку з необхідністю завершення кримінальної справи щодо фізичної особи, яка стосувалась питання, що розглядалось у справі заявника. Також заявник оскаржував деякі процесуальні рішення суду та вимагав надати йому копії документів з матеріалів справи. Шість разів заявник не з'являвся у судові засідання або подавав клопотання про відкладення судових засідань у зв'язку зі станом здоров'я, що спричинило затримку у розгляді справи строком приблизно сім місяців. Додаткову затримку розгляду справи строком на п'ять місяців спричинили неявки відповідачів у судові засідання.

ПРАВО

I. СКАРГА ЩОДО ТРИВАЛОСТІ ПРОВАДЖЕННЯ

15. Заявник скаржився на те, що тривалість провадження в його справі була несумісною з вимогою «розумного строку», передбаченою пунктом 1 статті 6 Конвенції, в якому зазначено таке:

«Кожен має право на ... розгляд його справи упродовж розумного строку ... судом, ..., який вирішить спір щодо його прав та обов'язків цивільного характеру».

A. Прийнятність

16. Уряд стверджував, що заявник не подавав скарги щодо тривалості розгляду його справи національними судами.

17. Суд зазначає, що у своїй заяві від 5 березня 2005 року заявник скаржився на порушення пункту 1 статті 6 Конвенції щодо розгляду його справи національними судами, та цитував, *inter alia*, частину статті 6 Конвенції, яка гарантує право на «... розгляд справи упродовж розумного строку». Отже, Суд відхиляє заперечення Уряду.

18. Суд зазначає, що ця скарга не є явно необґрунтованою у розумінні пункту 3 статті 35 Конвенції. Суд також зазначає, що вона не є неприйнятною з будь-яких інших підстав. Отже, вона має бути визнана прийнятною.

В. Суть

19. Заявник скаржився на те, що тривалість провадження у його справі була надмірною.

20. Уряд заперечив проти цього твердження. Уряд стверджував, що справа була складною, оскільки заявник подав два позови та у ній брали участь кілька відповідачів. Також Уряд стверджував, що заявник суттєво вплинув на збільшення загальної тривалості провадження в цій справі, подаючи до судів вищих інстанцій скарги, деякі з яких не відповідали процедурним вимогам, та подаючи велику кількість клопотань. Зрештою, Уряд стверджував, що під час розгляду справи не було затримок, відповідальність за які несе держава.

21. Суд нагадує, що розумність тривалості провадження повинна визначатися у світлі відповідних обставин справи та з огляду на такі критерії: складність справи, поведінка заявника та відповідних органів, а також важливість предмета спору для заявника (див., серед багатьох інших джерел, рішення у справі «Фрідлендер проти Франції» (*Frydlender v. France*) [ВП], заява № 30979/96, п. 43, ECHR 2000-VII).

22. Суд зазначає, що період, який має бути взято до уваги, почався 23 грудня 1999 року та закінчився 20 липня 2007 року. Таким чином, провадження тривало сім років, шість місяців та двадцять вісім днів.

23. Суд також зауважує, що хоча у справі брали участь кілька відповідачів і третя особа, вона не стосувалась будь-яких складних юридичних або фактичних питань.

24. Також Суд зазначає, що сторони дійсно сприяли збільшенню тривалості провадження, не з'являючись у судові засідання, вимагаючи відкладення розгляду справи або подаючи процесуальні клопотання (див. вище п. 14). Однак Суд вважає, що сама лише поведінка сторін не може виправдати загальну тривалість провадження, що становить приблизно 7 років. Зокрема, основна затримка була спричинена тривалим розглядом касаційної скарги заявника (див. вище пп. 11 та 12). Більше того, суд касаційної інстанції повідомив заявника про остаточне рішення тільки через два роки після його прийняття (див. вище п. 13). Отже, Суд доходить до висновку, що державні органи несуть основну відповідальність за надмірну тривалість провадження у цій справі.

25. Суд неодноразово встановлював порушення пункту 1 статті 6 Конвенції у справах, які порушують питання, подібні до тих, що розглядаються у цій справі (див. згадане вище рішення у справі «Фрідлендер проти Франції» (*Frydlender v. France*) та рішення у справах «Павлюлинець проти України» (*Pavlyulynets v. Ukraine*), заява № 70767/01, пп. 49–53, від 6 вересня 2005 року, і «Ващенко проти

України» (Vashchenko v. Ukraine), заява № 26864/03, п. 50, від 26 червня 2008 року).

26. Розглянувши усі надані матеріали, Суд вважає, що Уряд не навів жодного факту чи аргументу, здатних переконати Суд дійти іншого висновку в цій справі. З огляду на свою практику з цього питання, Суд вважає, що у цій справі тривалість провадження була надмірною та не відповідала вимозі «розумного строку».

Таким чином, мало місце порушення пункту 1 статті 6 Конвенції.

II. ІНШІ СКАРГИ

27. Заявник скаржився за пунктом 1 статті 6 Конвенції та статтею 1 Першого протоколу до Конвенції на несправедливість та результат провадження у його справі.

28. У світлі наявних матеріалів Суд вважає, що скарги заявника не виявляють жодних ознак порушень прав і свобод, передбачених Конвенцією або Протоколами до Конвенції.

29. Відповідно ця частина заяви має бути визнана неприйнятною як явно необґрунтована відповідно до пунктів 3 та 4 статті 35 Конвенції.

III. ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

30. Стаття 41 Конвенції передбачає:

«Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або протоколів до неї і якщо внутрішнє право відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткове відшкодування, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливую сатисфакцію».

A. Шкода

31. Заявник вимагав 664 320 грн¹ відшкодування матеріальної шкоди та 85 000 грн² відшкодування моральної шкоди.

32. Уряд не висловив своєї думки з цього питання.

33. Суд не вбачає будь-якого причинно-наслідкового зв'язку між встановленим порушенням та стверджуваною матеріальною шкодою, тому він відхиляє цю вимогу. З іншого боку, Суд присуджує заявнику 1200 євро відшкодування моральної шкоди.

В. Судові та інші витрати

34. Заявник також вимагав 5465 грн³ компенсації судових витрат, понесених під час провадження в Суді.

35. Уряд не висловив своєї думки з цього питання.

---

¹ Приблизно 67 600 євро.

² Приблизно 8700 євро.

³ Приблизно 556 євро.

36. Беручи до уваги свою практику та наявні матеріали, Суд присуджує заявнику 556 євро компенсації витрат на листування та юридичну допомогу в провадженні в Суді.

С. Пеня

37. Суд вважає за належне призначити пеню виходячи з граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, до якої має бути додано три відсоткових пункти.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Оголошує* скаргу за пунктом 1 статті 6 Конвенції щодо надмірної тривалості провадження прийнятною, а решту скарг у заяві — неприйнятними.

2. *Постановляє*, що мало місце порушення пункту 1 статті 6 Конвенції.

3. *Постановляє*, що:

(a) упродовж трьох місяців з дня, коли це рішення набуде статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції, держава-відповідач має сплатити заявнику 1200 (одну тисячу двісті) євро відшкодування моральної шкоди та 556 (п'ятсот п'ятдесят шість) євро компенсації судових витрат разом з будь-якими податками, що можуть нараховуватись; ці суми мають бути конвертовані у національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;

(b) зі спливом зазначеного тримісячного строку і до остаточного розрахунку на вищезазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в цей період, до якої має бути додано три відсоткові пункти.

4. *Відхиляє* решту вимог заявника щодо справедливої сатисфакції.

Учинено англійською мовою та повідомлено письмово 21 грудня 2010 року відповідно до пунктів 2 та 3 правила 77 Регламенту Суду.

Стівен ФІЛЛІПС
Заступник Секретаря

Райт МАРУСТ
Голова